

Het Gerecht in Eerste Aanleg te Curaçao

Zaaknr.: KG 74057/2015

Datum : 18 juni 2015

Tijd : 15.00 uur

PLEITNOTITIE

DE OMBUDSMAN VAN HET LAND CURACAO

, gedaagde sub 1

, hierna kortheidshalve aan te duiden als: "de Ombudsman"

, gemachtigde: mr. M.F. Bonapart

Tegen

MARVELYNE FATIMA WIELS

, eiseres

, hierna kortheidshalve aan te duiden als: "Wiels"

, gemachtigden: mrs. S.H.M. Helder en A.B. van Rijn

Edelachtbare,

1. Algemeen

Enkele formele verweren

1.1 In de onderhavige zaak heeft mevrouw Marvelyne Fatima Wiels een kort geding aangespannen tegen de "Ombudsman van Curaçao" en/of de openbare rechtspersoon het Land Curaçao.

Procespartij

1.2 Allereerst wordt hierbij opgemerkt dat conform vaste jurisprudentie en een wetsconforme interpretatie van de constitutionele rechtsregels hier te lande, de vraag moet worden gesteld of de zaak aanhangig kan worden gemaakt tegen de "Ombudsman van Curaçao". Het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao heeft onder meer op 29 augustus 2014 in de zaak van Gerrit F. Schotte tegen de openbare rechtspersoon het Land Curaçao en tegen Nelson G. Navarro (KG 69597/2014) overwogen dat een orgaan van het Land geen natuurlijke persoon is en ook geen rechtspersoon. Het Gerecht heeft dan ook geconcludeerd dat een vordering tegen het handelen van een orgaan, moet worden ingesteld tegen het Land. Het moge duidelijk zijn dat de onderhavige zaak uitdrukkelijk aanhangig is gemaakt tegen het instituut/orgaan als zodanig en niet tegen de ambtsdrager. Eiseres kan naar de mening van de Ombudsman derhalve niet worden ontvangen in haar vordering waardoor een inhoudelijke behandeling van de zaak niet zal kunnen plaatsvinden. Eiseres heeft in ieder geval geen zaak aanhangig gemaakt tegen een rechtspersoon of een natuurlijke persoon.

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat de Landsverordening ombudsman geen (aparte) rechtspersoonlijkheid heeft toegekend aan het "instituut van de Ombudsman" als zodanig.

Procesbelang

1.3 In het verlengde van het vorenstaande wordt opgemerkt dat gezien de vorderingen van eiseres, betwist kan worden of zij procesbelang heeft bij deze zaak. Immers, de vorderingen van betrokkene kunnen mede gelet op de staatsrechtelijke verhouding tussen het Land en de Ombudsman, nimmer worden toegewezen. De Ombudsman functioneert onafhankelijk van het Land en kan geen inhoudelijke instructies krijgen voor wat betreft de wijze waarop zij invulling geeft aan haar wettelijke taken en bevoegdheden. Nu betrokkene evident geen procesbelang heeft bij deze zaak, meent gedaagde dat eiseres niet ontvangen kan worden in deze zaak. Het Gerecht is er overigens, ingevolge vaste jurisprudentie, niet om principiële morele kwesties op te lossen maar om recht te spreken. De Ombudsman kan zich niet onttrekken aan de indruk (en verwijst in dit kader naar pagina 9, de zevende alinea van het verzoekschrift van eiseres) dat in casu voornamelijk een moreel vraagstuk aan de rechter wordt voorgelegd.

De plaats van de ombudsman in het rechtsbestel

- 1.4 De ratio bij het Instituut en de positionering van de Ombudsman laat zich (heel kort gezegd) omschrijven als de opdracht van de wetgever om te beoordelen of een bestuursorgaan zich ten aanzien van een onderzochte aangelegenheid behoorlijk heeft gedragen, zie **productie 1**, AB 2010 no. 87 en de Memorie van Toelicht bij de wet.

De ombudsman onderzoekt en rapporteert de onderzoeksbevindingen aan de Staten.

De ombudsman kan aanbevelingen doen, die aanbevelingen zijn evenwel niet bindend.

De wetgever heeft de rechterlijke macht en overige gerechten de berechting van geschillen op het vlak van burgerlijke rechten, strafbare feiten en niet burgerlijke rechtsbetrekkingen opgedragen.

Aldus kan al worden vastgesteld dat behoorlijkheid (de ombudsman) en rechtmatigheid (de rechter) twee verschillende toetsingskaders betreffen, alhoewel zij elkaar op bepaalde punten overlappen.

Informatielevering / informatievergaring

- 1.5 Ook de ombudsman is voor informatielevering afhankelijk van (menselijke en andere) bronnen, zonder die bronnen kan ook de ombudsman zijn taak niet volledig vervullen.

De in sommige (prangende) situaties noodzakelijke bescherming van de anonimiteit van een menselijke bron hoort een essentieel aandachtspunt voor de ombudsman te zijn.

Het begrip bron is niet wettelijk gedefinieerd en kan ruim worden geïnterpreteerd, het omvat daardoor ook informatie uit menselijke bronnen (informanten) en ook informatie uit "open bronnen". Dit laatste betreft informatie die op wettelijke wijze beschikbaar is voor het publiek.

Ook de informatie verkregen van andere overheidsdiensten, informatie verkregen uit observatie of eigen waarneming van de ombudsman kunnen onder het begrip bron worden gebracht.

Informanten en klokkenluiders

- 1.6 Voor wat betreft het Nederlandse (straf)recht geldt dat de (straf)wet geen bijzondere voorwaarden stelt terzake het gebruik van informanten, de proportionaliteits- en subsidiariteits vereisten gelden daarbij niet, zie artikel 90 s.v. juncto artikel 226 lid A-F s.v.

De (straf) wetgever achtte het bij deze vorm van informatief onderzoek en verwerking weinig zinvol om de aldus verkregen en te verkrijgen informatie te negeren terwijl de op deze wijze vergaarde informatie ook steeds weer wordt afgezet en gecontroleerd tegen de anderszins verkregen onderzoeksresultaten.

1.7 In deze context functioneert de ombudsman en komt de rol van het instituut van de ombudsman indringender in beeld.

Er wordt gedragingen onderzocht. Na afronding van het onderzoek wordt een eindrapport opgesteld waarin de ombudsman afhankelijk van zijn bevindingen een oordeel kan geven over de onderzochte gedragingen, al dan niet gepaard gaande met aanbevelingen. Dit rapport wordt aan het betrokken bestuursorgaan aangeboden die binnen een redelijke termijn dient aan te geven of het de aanbevelingen van de ombudsman geheel, gedeeltelijk of helemaal niet zal opvolgen. Een kopie van het rapport wordt ter informatie aangeboden aan de Staten.

Wanneer het bestuursorgaan nalaat de aanbevelingen van de ombudsman op te volgen kan de Staten op verzoek van de Ombudsman het bestuursorgaan ter verantwoording roepen.

1.8 In de Nederlandse (rechts) literatuur wordt er ook een verband gelegd tussen de begrippen informanten en klokkenluiders.

De verbinding tussen deze begrippen wordt gevonden in het feit dat (vermeende) misverstanden in enige organisatie soms (slechts) door klokkenluiders naar buiten kunnen worden gebracht, zeker ook als er intern geen of weinig gehoor wordt gegeven aan hun zorgen.

1.9 In de praktijk worden informanten vaak bedreigd en staan zij bloot aan intimidatie of worden zij zwart gemaakt.

De ombudsman heeft een geheimhoudingsplicht. Bij het horen van de informanten in het onderhavige dossier werd de ombudsman door de betreffende personen op het hart gedrukt dat zij hun identiteit niet bekend wensten aan de Gev-Min noch het bestuursorgaan. De identiteit van die informanten is, uiteraard wel bekend bij de ombudsman.

De Parlementaire controle

De lokale ervaringsregel leert dat de parlementaire controle in een kleinschalige samenleving aan beperkende factoren onderhevig is.

Van het parlementaire controlemiddel blijkt men hier te lande (Dr. Munneke) geen al te hoge verwachtingen te kunnen hebben. De politieke actoren zijn, in een kleine gemeenschap als Curacao, eerder gericht op het privilegiëren van toevallige samenwerkingen en/of coalities dan op het corrigerend optreden.

In deze situaties is herhaaldelijk gebleken dat het weinig zinvol om van de politiek te verwachten dat er behoorlijk en/of steeds rechtmatig wordt gehandeld.

- 1.10 Het "onder de pet houden" van integriteitsschendingen dient te worden voorkomen.
Het ondermijnt de rechtstaat en is onbehoorlijk.
Macht corrumpert immers als er geen systeem van "checks and balances" bestaat.

Leidinggevenden worden anders gezegd niet op hun gedrag en handelen aangesproken waardoor (bijvoorbeeld) ook hun voorbeeldfunctie niet tot uit komt, danwel wordt genegeerd waar ook de integriteit van die leidinggevende verwatert.

- 1.11 In de Antilliaanse / Curacaosche context kunnen de eerdere onderzoeksbevindingen "De cultuur van de angst" (Dr. Valdemar Marcha en Paul Verweel) niet worden miskent.
Dr. Harold Munneke "Ambstuitoefening en onafhankelijke controle in de Nederlandse Antillen en Aruba" proefschrift van 29 november 1994, Ars Aequi Libri, Nijmegen 1994, meldt bij de lokale context dat het niet, althans niet volwaardig functioneren van de "checks and balances" tot "ambtelijke onschendbaarheid" leidt.

Dit alles klemt ook al gelet op de (ook lokale) ervaringsregel dat de parlementaire controle in een kleinschalige samenleving aan beperkende factoren onderhevig is.

Van het parlementaire controlemiddel blijkt men hier te lande (Dr. Munneke) geen al te hoge verwachtingen te kunnen hebben. De politieke actoren zijn, in een kleine gemeenschap als Curacao, eerder gericht op het privilegiëren van toevallige samenwerkingen en/of coalities dan op het corrigerend optreden.

In deze situaties is het weinig zinvol om van de politiek te verwachten dat er behoorlijk en/of steeds rechtmatig wordt gehandeld.

- 1.12 Eenzelfde gedachtengang wordt ook onderkend in het "poko poko beginsel" waarin het eufemisme is gebezigd dat de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur niet in gelijke mate worden beleden in de respectievelijke onderdelen van het Koninkrijk.

- 1.13 In deze context functioneert de ombudsman en komt de rol van het instituut van de ombudsman indringender in beeld.

Er wordt onderzocht en aan de Staten gerapporteerd, al dan niet gepaard gaande met aanbevelingen.

De Staten bepaalt of en hoe er corrigerend wordt opgetreden bij integriteitsschendingen.

Artikel 6 EVRM / Nota van Voorlopige Bevindingen / Reactie termijn

1.14 Artikel 6 EVRM ziet toe op een eerlijk proces middels een openbare zitting, een onafhankelijke rechtbank, de afhandeling binnen een redelijke termijn en de aanname van onschuld.

De ombudsman is geen Officier van Justitie, geen rechter en ook geen bestuurder.

De ombudsman heeft ook geen verplichting om bewijsstukken over te leggen tijdens het verrichten van het onderzoek.

De regeling van de ombudsman kent in de wet vastgelegde procedurele waarborgen zoals hoor en wederhoor, de wettelijke termijnstelling voor de reactie danwel het verweer en (als de Staten de noodzaak daartoe ervaren) toelichting door de ombudsman van het rapport aan het Parlement.

1.15 Indien de vergelijking met het strafrecht wordt gemaakt terzake de omvang met anonieme informanten en anoniem gehoorde getuigen kan reeds bij de structuur van het strafrecht worden vastgesteld dat het bij dit laatste gaat om een gesloten systeem van onderzoeks- en bewijsmiddelen terwijl die beperking reeds niet bestaat en ook zou passen in de onderzoeks-, beoordelings- en waarderingsstelsel die de ombudsman bij wet is toegekend in het kader van de bijzondere op behoorlijke normen is toegespitst.

Het onderzoeksproces van de ombudsman valt niet, en zeker niet zondermeer in de werkgebied van artikel 6 EVRM te plaatsen.

De regeling van de ombudsman kent wel in de wet vastgelegde procedurele waarborgen, zoals hoor en wederhoor, de wettelijke termijnstelling voor de reactie danwel het verweer en (als de Staten de noodzaak daartoe ervaren) de verantwoording in het Parlement.

1.16 De Staatsburgse criteria (Artikel 6 EVRM) voor de toelaatbaarheid van verklaringen van anonieme *getuigen* in *strafzaken* zijn (kort gezegd):

- is de reden van de rechter voor het behoud van de anonimiteit van de getuige wel relevant en voldoende ("sufficient");
- is de rechterlijke maatregel van anonimiteit van de getuige proportioneel ten opzichte van de rechten van de verdediging;
- en
- wordt er met de beperking van die rechten in de door de justitiële autoriteiten gevolgde procedures wel voldoende rekening gehouden?

1.17 Voor het (Nederlands) burgerlijk procesrecht is er nog niet veel ontwikkeld waar het om de anonieme getuige of zelfs een anonieme informant gaat.

Er wordt ondertussen feitelijk in burgerlijk procesrecht geaccepteerd dat er anonieme schriftelijke verklaringen, danwel een anonieme getuigenis door een rechter wordt geaccepteerd, mits het aldus horen van de getuige noodzakelijk is voor de rechterlijke beslissing en / of de veiligheid van de getuige.

Zie in dit verband, Hidma / Rutgers (2009) nr. 93 en ook Artikel 6 EVRM en de civiele procedure, mr. P. Smits.

- 1.18 De ombudsman heeft zich (ook met het oog op artikel 26 van de Lv. ombudsman en daarin verwoordde omgang met het in vertrouwen gegeven en verkregen informatie) over de rechtsontwikkeling terzake klokkenluiders en informanten beraden. Dat beraad volgde ook al in het besef dat zij voor haar informatie levering en onderzoek ook van anonieme bronnen gebruik moet kunnen maken.

De beoordeling van dit onderzoeksmiddel is in eerste instantie de discretionaire bevoegdheid van de ombudsman terwijl zij bij de waardering van de vruchten van dat verhoor de voornoemde criteria indachtig houdt.

- 1.19 In casu, en dat heeft de ombudsman ook steeds gemeld (zie **productie 2**) heeft de ombudsman haar bevinding gebaseerd op de door haar zelve vergaarde documenten en de haar door de informanten en andere verstrekte bescheiden.

- 1.20 De verklaringen van de informanten correleren in casu ook met de inhoud van de voornoemde bescheiden zodat ook al om die reden mag worden aangenomen dat de verklaringen niet op zich zelf staan terwijl zij de documenten sterken in hun overtuigingswaarde.

Uit de verklaringen van de informanten kan ook worden afgeleid dat er zich (regelmatig) incidenten hebben voorgedaan die zijn veroorzaakt door handelingen van de Gev-Min.

De uitvloeiselen van die handelingen blijken ook weer uit de voorhanden zijnde documenten.

Aldus benadert moet er worden geconcludeerd dat de ombudsman zich binnen de wettelijke grenzen en ontwikkelingen bij de premissen van het horen van anonieme informanten heeft bewogen.

- 1.21 Uit artikel 18 juncto 24 (hoor en wederhoor terzake de Nota van Voorlopige Bevindingen) van de Lv. ombudsman volgt daarenboven dat het bestuursorgaan en / of de betrokkene binnen

de daartoe door de ombudsman gestelde termijn dient te reageren op de voorlopige bevindingen.

Uit artikel 23 volgt dat er een inzagerecht bestaat en dat de uitoefening van die bevoegdheid ook bij particulieren kan plaatsvinden.

Dit artikel geeft het bestuursorgaan of de betrokken functionaris de mogelijkheid om binnen een door de ombudsman vastgestelde termijn, na kennis te hebben genomen van de bevindingen van de ombudsman, alsnog nieuwe informatie aan te reiken die doorslaggevend kunnen zijn voor het eind oordeel van de ombudsman.

Artikel 18 geeft het bestuursorgaan of de betrokken functionaris evenwel niet de (processuele) mogelijkheid om het (door hen) fourneren van documenten en informatie te vertragen danwel na te laten.

Het artikel is ook zeker niet bedoeld om de ombudsman te forceren om de door de betrokkenen gewenste documenten over te leggen en onthulling van de namen van anonieme gehoorde informanten te openbaren.

- 1.22 Een Nota van Voorlopige Bevindingen biedt het betreffende bestuursorgaan en de betrokken functionaris de kans om te reageren op de observaties van de ombudsman en zulks nog voordat de ombudsman het (eind) rapport opstelt waarin hij een oordeel uitspreekt over de onderzochte gedragingen.

Er wordt voor de goede orde gemeld dat tijdens het onderhavige onderzoek de betrokken functionaris eerst nog in de gelegenheid werd gesteld het conceptverslag van haar verklaring ten overstaan van de ombudsman, van nader commentaar te voorzien, aan te vullen en/of te verbeteren voordat de ombudsman besloot over te gaan tot het opstellen van de nota van voorlopige bevindingen. Hierna ontving het onderzochte bestuursorgaan en/of de functionaris de nota van bevindingen. Het bestuursorgaan kreeg 6 weken de tijd om een reactie te geven op de nota. De Gev-Min kreeg in totaal 8 weken de tijd om te reageren.

Conform de wet dient de ombudsman na het verstrijken van de daartoe gestelde termijn ombudsman over te gaan tot het definitief maken van het rapport.

De in **productie 3** gegroepede documenten betreffen de kennisgeving en de redengeving van het ambtshalve onderzoek en de door de ombudsman gegeven mogelijkheid om op de verklaringen van de Gev-Min Nota van Voorlopige Bevindingen te reageren.

De termijnen zijn daartoe zelfs verlengd door de ombudsman.

Uit **productie 4** valt af te leiden dat de Gev-Min zelfs reeds naar aanleiding van de haar vergunde reactie op haar gespreksverslag en verlenging van de termijn verzocht en verkreeg, doch uiteindelijk het commentaar niet(!) leverde.

2. De ombudsman / het "Behoorlijkheids" onderzoek

2.1 De ombudsman heeft een volstrekt onafhankelijke positie ten opzichte van de bestuursorganen waarnaar hij onderzoek doet en staat door de wijze van benoeming en de rapportageplicht aan de Staten ook boven de gecontroleerde bestuursorganen.

De ombudsman wordt als aldus ook beschouwd als een versterkend middel van de controle door de Staten.

Er is hierbij immers het besef dat het voor de Staten onmogelijk is om het overheidsoptreden in al zijn facetten te controleren terwijl controle ook middels de ombudsman kan worden uitgevoerd, waarbij er uiteindelijk toch ook aan de Staten / het Parlement wordt gerapporteerd.

2.2 Met de door de ombudsman te onderzoeken integriteit van bestuur wordt volgens de Memorie van Toelichting bedoeld dat het bestuursorgaan de aan hem toegekende bevoegdheden en de middelen verbonden aan zijn functie ook alleen binnen de grenzen van de wet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur uitoefent of inzet.

De ombudsman biedt aldus, ingevolge de door de wetgever aangebrachte structuur, additionele rechtsbescherming aan de burger. De ombudsman heeft tevens de plicht om wanneer administratiefrechtelijke voorzieningen en/of gerechtelijke instanties openstaan de burger zo snel mogelijk t naar deze voorzieningen te verwijzen.

2.3 De gedraging waarnaar de ombudsman onderzoek doet kan conform artikel 12 van de Lv. ombudsman alleen in het verleden liggen. Het onderzoek van de ombudsman dient gericht te zijn op gedragingen die niet ouder zijn dan 1 jaar.

Conform de Memorie van Toelichting op dit artikel kan de ombudsman afwijken van deze termijn omdat de termijn niet al te strikt dient te worden aangehouden.

De ombudsman biedt aldus, ingevolge de door de wetgever aangebrachte structuur, ook bescherming in gevallen waarin de mogelijkheid van administratiefrechtelijke voorzieningen ontbreken of niet opgelost kunnen worden en als alternatief van een rechtelijke procedure tegen de overheid of een ambtenaar / bestuursorgaan.

2.4 De ombudsman bepaalt de termijn waarin de verlangde informatie door het bestuursorgaan danwel de betrokken functionaris moet worden verstrekt, vide artikel 18 van de wet.

De onderzoeksmethode verplicht de ombudsman geenszins om getuigen onder ede te horen (artikel 21) terwijl het de ombudsman, om reeds hiervoren genoemde reden is toegestaan om ook onder het anonimiseren van de (ook menselijke) bron informatie te vergaren.

2.5 Linda Korpershoek gaat in haar Master Scriptie "Ombudsman in de rechtszaak"¹ op pagina 20 e.v. in op de wijze waarop de behoorlijkheidstoets in de praktijk ingevuld is door de Nederlandse Ombudsman. Die normstelling heeft geleid tot de ontwikkeling van "behoorlijkeheids-criteria".

Zie ondermeer "Ombudsprudentie in ontwikkeling, Werken aan Behoorlijkheid", Den Haag 2007, Boom juridische uitgevers.

2.6 Uit het voorgaande kan de conclusie getrokken worden dat de ombudsman in de praktijk zelf de toetsings- en beoordelings kaders invult en daarbij een ruime mate van vrijheid heeft. Uit de Memorie van Toelichting valt ook af te leiden dat behoorlijkheid en onrechtmatigheid daarbij niet na priori hoeven samen te vallen. Onbehoorlijkheid is niet altijd gelijk aan onrechtmatigheid.

Dit uitgangspunt bepaalt vervolgens ook de toetsingspremissies van de (civiele) rechter. Ook als er tot onbehoorlijkheid zou worden geconcludeerd bij enig overheidshandelen heeft dat (gezien de discretionaire vrijheid) niet vanzelf tot de conclusie van onrechtmatigheid te leiden.

De ombudsman blijkt een grote mate van vrijheid te hebben om te beoordelen wanneer een bepaalde omstandigheid of gedraging het vermoeden doet ontstaan van de onbehoorlijke uitoefening van een bestuurszaak, danwel of er sprake is van onbehoorlijke gedragingen van een bestuursorgaan en wanneer deze dan verder onderzoekt uit eigen beweging rechtvaardigt.

3. De positie van de Gevolmachtigde Minister / onderhavig onderzoek

3.1 De Afdeling Advisering van de Raad van State van Nederland heeft op 24 april 2014 een advies (Kamerstukken II 2013/14, 33 750-IV, nr 39) uitgebracht waarin omtrent de staatsrechtelijke positie van de Gevolmachtigde Minister (de Gev-Min) geadviseerd is.

De redengeving tot het advies was het vermeende niet integer handelen van Wiels.

Het Raad van State advies en de gerelateerde documenten zijn gegroepeerd in de als **productie 5** aan deze pleitnota gehechte stukken.

---

¹ te raadplegen op <http://ildspace.ou.nl/bitstream/1820/5063/1/korpershoek.pdf>, laatst bezocht op 11 juni 2015.

3.2 In het advies wordt vermeld dat de Gev-Min op grond van artikel 8 van het Statuut (als vertegenwoordiger van het voormalige Land) deel uitmaakt van de Rijksministerraad.

3.3 Uit artikel 7 e.v. van de Instructie Gev-Min volgt dat de Gev-Min pas na mandaat, danwel instructie van de regering (door tussenkomst van de Minister van Algemene Zaken) handelt. De Gev-Min valt daardoor ook onder de ministeriele verantwoordelijkheid van de Minister van Algemene Zaken.

De Gev-Min draagt zelf geen ministeriele verantwoordelijkheid.

De Gev-Min handelt namens en op instructie van de regering van het Land die hem / haar heeft benoemd.

De benoeming van een Gev-Min is volgens het advies van de afdeling Advisering Raad van State een autonome bevoegdheid van het Land.

3.4 De ombudsman heeft vanuit deze staatsrechtelijke verhoudingen het onderhavig ambtshalve onderzoek opgezet en uitgevoerd en aldus bericht en gehandeld ten opzichte van de Minister van Algemene Zaken onder wie de Gev-Min ressorteert.

Het onderzoek werd, zoals gezegd, in november medio 2014 gemeld aan de Minister van Algemene Zaken en aan de Gev-Min, zie de in productie 3 gegroepeerde documenten.

3.5 De ombudsman werd eerder door een informant benaderd die bij het gesprek documenten overhandigde, dit heeft ook geleid tot nader onderzoek in Nederland.

3.6 Er speelden toen reeds een veelheid van kwesties die veel twijfels deden ontstaan over de integriteit van de Gev-Min, waaronder de verbouwing van de ambtswoning en de kantoorgebouwen van het Curaçaohuis, de controversen met de aannemer, demotie van de staffunctionaris Burke, de denigrerende behandeling van de plaatsvervangend Gev-Min; de incasso op de voormalige Gev-Min voor €750,00 terwijl deze zelf nog ruim € 8.000,00 van de overheid moet ontvangen, de onverklaarde budgetoverschrijving door de Gev-Min en het niet conform de comptabiliteitsvoorschriften handelen, de behandeling van onwelgevallige personeelsleden, het niet toestaan dat de directeur van het Kabinet (drs. Philipp) als directeur bleef functioneren, het ontslag van mevrouw Berkhouwer, de aanhoudende twijfels en de kritiek van leden van de Tweede Kamer op de c.v. van de Gev-Min die geleid hebben tot een advies van de Raad van State.

3.7 Er werden tijdens het verblijf van de ombudsman in Nederland (8 tot en met 18 december 2014) nog meer documenten verstrekt, ondermeer door andere informanten. Op 16 december 2014 werd ook de Gev-Min werd gehoord.

De in deze fase horende documenten zijn gegroepeerd in **productie 5**.

3.8 Het voorlopig sluitstuk van de eerste fase van het onderzoek is de op 31 april 2015 aan het bestuursorgaan overgelegde Nota van Voorlopige Bevindingen, **productie 6** bevat de daarbij gegroepeerde documenten.

De ombudsman handelde en handelt in deze conform de wet en de bestendige onderzoeksmethoden.

De verantwoording van het onderzoek volgt meer in het bijzonder uit **productie 7** (de Onderzoeksprocedure van de ombudsman Curacao).

3.9 De ombudsman heeft ook uit open bronnen verstrekte en verzamelde informatie, gegroepeerd. Het gaat hierbij, bijvoorbeeld, om de in **productie 8** gegroepeerde documenten bevattende:

- De originele / oorspronkelijke Linked inn informatie waaruit toen en eerst nog volgde dat Wiels (nog pretendeerde) de Haagse School opleiding met goed gevolg te hebben voltooid en dat zij een hoge belangrijke positie bij de ABN-Amro Bank zou hebben bekleed;
- De nadien (na haar aanstelling tot Gev-Min en de commotie die omtrent de door haar beweerde (notabene) nooit afgemaakte opleiding en de imaginaire hoge ABN-Amro functie) aangepaste CV op het internet.
Er wordt bij de nieuwste Linked inn CV door de Gev-Min niet langer beweert dat zij de Haagse Hoge school heeft afgerond, in het meest recente CV komt de Haagse Hogeschool niet meer voor. Er wordt ook niet langer beweert dat zij een hoge functie bij de ABN-Amro vervulde;
- De eerdere CV's die zij eerst nog zelf verspreidde en liet verspreiden waarin zij nog de voornoemde opleiding en Bankfunctie pretendeerde;
- De ingeolge de commotie na haar aanstelling tot Gev-Min gewijzigde CV's;
- Het organogram waaruit (in weerwil van de bewering van Wiels) blijkt dat de functie van de heer Burke vrijwel volledig is uitgekleeed en in feite is gedemoveerd);
- Diverse publicaties van de Zwarte Zakenvrouwen organisatie waaruit blijkt dat Wiels in 2008 Head Trade & Guarantee Operational Solutions bij ABN/AMRO Rotterdam een hoge belangrijke positie bij de ABN-Amro Bank zou hebben bekleed. Deze publicaties steunden op een c.v. van Wiels en een document die duidelijk maakt wat deze hoge functie inhoudt. Wiels heeft op geen enkzij de in de c.v. vermelde opleiding niet heeft afgerond.

- De nadien (na haar aanstelling tot Gev-Min en de commotie die omtrent de door haar beweerde (notabene) nooit afgemaakte opleiding en de imaginaire hoge ABN-Amro functie) aangepaste CV op het internet. Er wordt bij de nieuwste Linked in CV niet langer beweert dat zij de Haagse Hoge school heeft afgerond, er wordt evenmin beweert dat zij een hoge functie bij de ABN-Amro vervulde);

3.10 De Minister van Algemene Zaken (Minister van AZ), op grond van artikel 18 is hij daartoe wel verplicht, wenste niet in te gaan op de afgifte van de door de ombudsman aan hem gegeven documenten.

De Minister geeft in zijn reactie van 7 mei 2015, **productie 9** aan dat, kort samengevat, de Ombudsman rekening dient te houden met de bepalingen van de Landsverordening Bescherming Persoonsgegevens (hierna: de Lvbp).

Het door hem (de Minister van Algemene Zaken) verstrekken van de verlangde informatie aan de Ombudsman zou daarom volgens hem een (verdere) schending van de persoonlijke levenssfeer van het ambtelijk personeel (tewerkgesteld bij het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Curacao) met zich meebrengen.

Om die redenen gaf hij dan ook aan geen gevolg te zullen geven aan het verzoek tot overlegging van de door de Ombudsman aangegeven documenten.

Omtrent de ook nog door de Minister van Algemene Zaken genoemde integriteitstoets voorafgaand aan het aantreden van Ministers volstaat de ombudsman met de opmerking dat die toets, uiteraard, een geheel andere is dan die thans aan de orde is.

Bovendien gaat het in deze vooral ook om de functie uitoefening door de Gev-Min en de besluiten die daarbij (al dan niet met betrekking tot de Minister van Algemene Zaken) zijn nagelaten danwel genomen tijdens het functioneren van de Gev-Min omtrent de controle door de Staten en het verband met het ombuds rapport is hiervoren reeds een omstandig betoog gevolgd.

3.11 Het zijn overigens ook deze documenten die niet zijn gehecht naa de Nota van Voorlopige Bevindingen en niet anderszins door de ombudsman zijn achterhaald vanwege het achterhouden daarvan door de Minister van Algemene Zaken en de Gev-Min, zie hierbij **productie 10**.

3.12 Het is verder van belang om op te merken dat de Lvbp zelf voorziet in de situatie die door de Minister van Algemene Zaken wordt gesignaleerd.

Artikel 8, sub c van de Lvbp bepaalt immers dat persoonsgegevens verwerkt kunnen worden indien dit "noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke

onderworpen is”.

Dit artikelonderdeel verduidelijkt buiten alle twijfel dat de verwerking en verstrekking van persoonsgegevens mogelijk is bij de uitoefening van wettelijke verplichtingen, zoals thans het geval is.

Het vorenstaande geldt uiteraard niet alleen voor de toezichtsbevoegdheden van de Ombudsman maar ook voor alle andere wettelijke toezichthouders en instanties en personen met opsporingsbevoegdheden. Dit standpunt wordt door diverse wetenschappelijke onderzoeken onderschreven.²

- 3.13 Op grond van de bovenstaande verwikkeling kan niet anders worden geconcludeerd dan dat de stellingen van de Minister van Algemene Zaken uitgaan van een juridisch onjuist en ontwijkend standpunt, met als klaarblijkelijk doel, om de Gev-Min uit de wind te houden. De weigering van deze Minister (met een onterecht beroep op de Lvbp) om de door de Ombudsman verlangde informatie te verstrekken is evidentelijk in strijd is met de bepalingen van de Landsverordening Ombudsman.

Wellicht ten overvloede wordt in het verlengde van het vorenstaande opgemerkt dat de Lvbp de bevoegdheden neer gelegd in de Landsverordening Ombudsman niet beperken.

- 3.14 Het saillante bij de weigering van de afgifte van (klaarblijkelijk) niet conveniërende documenten benadrukt ook weer de door de informanten aan de ombudsman gemelde ervaringen en hun waarnemingen dat de Minister van Algemene Zaken alleszins bereid is om de grenzen te verleggen bij het beschermen van de Gev-Min.

4. Onderzoek op eigen initiatief / onderzoeks parameters / anonieme informanten / onderzoeksresultaten

Onderzoek op eigen initiatief

- 4.1 Artikel 2 van de Landsverordening stelt buiten twijfel dat de ombudsman ook uit eigen beweging onderzoekt, bijvoorbeeld als de ombudsman uit eigen waarneming en / of geluiden uit de samenleving van overheidsgedragingen verneemt die, om welke reden dan ook, (nog) niet zijn uitgemond in de indiening van een klacht bij de ombudsman.

---

² Zie onder meer: Het juridisch kader voor samenwerkende inspectiediensten: een achtergrondstudie naar de verhouding tussen de diverse regelcomplexen waarbinnen inspectiediensten en andere toezichthouders hun taak vervullen en samenwerken, 2008, hoofdstuk 3 ev.

De bevoegdheid om uit eigen beweging onderzoek te doen moet volgens de toelichting op artikel 2 ruim worden opgevat.

4.2 In casu heeft de ombudsman de redengeving tot ambtshalve onderzoek omstandig verwoord aan de Minister van Algemene Zaken en de onder hem ressorterende Gev-Min.

Er moet hierbij ook worden vermeld dat de ombudsman zich terughoudend opstelt.

Ambtshalve onderzoek volgt pas nadat de regering de tijd heeft gehad om de gedraging te adresseren, doch dit nalaat.

In casu ging het daarenboven ook nog om eenschakeling van voortdurende gedragingen die de schijn van integriteitsschending opwekken en breed in de media werden uitgemeten en ook tot kamervragen en RvS advies aanleiding gaf.

Er kan niet over het hoofd worden gezien dat de Gev-Min aanhoudend onderwerp was publieke discussies en publieke verklaringen en er al strijd met de reeds bekend geworden informatie kon worden afgeleid dat er discrepantie bestonden in datgene wat zij meldde en anderszins in de openbaarheid kwam.

4.3 In voornoemd verband kan ook worden herhaald dat de redengeving tot het ambtshalve onderzoek ook is gevolgd naar aanleiding van het Advies van Raad van State naar aanleiding van de (kort gezegd) "kwestie Wiels" in November 2013 en de sindsdien aanhoudende (negatieve) berichten omtrent het functioneren van de persoon van de Gev-Min.

Het viel ook op dat de Gev-Min pas nadat zij was aangesteld haar CV veranderde, doch klaarblijkelijk niet beseftte dat zij daarbij ook de (historisch) brondocumenten in Linked inn (ook) moest wijzigen. Aldus bleef de aanmerkelijke discrepantie in het door de Gev-Min gefingeerd carrière verloop en opleidingsniveau en de na de aanstelling als Gev-Min aangepaste CV evident.

De rond **productie 11** gegroepeerde documenten betreffen dit aspect van de zaak waarbij geldt dat de ombudsman ook via www.yatedo.com het historisch verloop van de eerder door de Gev-Min in eerdere CV's opgenomen carrière verloop en opleidingsniveau wist te achterhalen.

Het Raad van Staten advies wordt als **productie 12** overgelegd.

De onderzoeksparameters

4.4 De bevoegdheid van de ombudsman richt zich, in principe, op de gedragingen van de in artikel 1 bedoelde bestuursorganen.

Het orgaan van de Gev-Min is niet uitgezonderd van het onderzoeksdomein.

Ook de definitie van het begrip gedraging is ruim, het begrip ziet op zowel het teweeg brengen van rechtsgevolgen, alsook op feitelijk handelen.

4.5 Uit de wet en de Memorie van Toelichting blijkt dat de ombudsman over dezelfde onderzoeksbevoegdheden als een rechter beschikt.

Het betreft, bijvoorbeeld, de bevoegdheid om het verschaffen van inlichtingen en verstrekking van stukken te verlangen, het oproepen en horen van getuigen, al dan niet onder dwang (artikel 19 van de Lv. Ombudsman) alsmede het onderzoek ter plaatste, met uitzondering van woningen (artikel 23 Lv. Ombudsman).

4.6 Zowel uit civielrechtelijke, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke jurisprudentie volgt dat anonieme getuigenverklaringen (en derhalve ook informatie afkomstig van anonieme informanten danwel klokkenluiders) ook als onderzoeksresultaat kunnen worden gehanteerd, zeker ook als dat in combinatie plaats vindt met verifieerbare informatie uit andere bronnen (zie bijvoorbeeld LJN BW2542).

Overigens volgt ook uit het verzoekschrift van Wiels (zie pagina 7, 2° alinea) dat zij het onderscheid in de waardering schriftelijke verklaringen van anonieme getuigen en getuigenverklaringen.

Wiels erkend, notabene!, ook dat de bewijswaarde wordt overgelaten aan degene die met die bescheiden en informatie moet werken terwijl de bewijswaarde, althans de overtuigingsrelevantie van de "anonieme" bescheiden ook kracht winnen wanneer er andersoortig bewijsmateriaal voor handen is.

Dit alles doet zich in deze casus ook voor waarbij de ombudsman beschikt over bescheiden afkomstig van openbare bronnen, bescheiden afkomstig van derden, bescheiden aangeleverd door informanten en bescheiden die zij uit eigen onderzoek in het overheidsapparaat wist te achterhalen.

4.7 Er is ook de situatie waarin een getuige alleen bereid is om een getuigenis af te leggen als zijn identiteit niet bekend wordt gemaakt aan de betrokken partijen.

Een dergelijke situatie deed zich voor in de uitspraak LJN AU6173 waarbij de rechter bepaalde dat de eisen van het beginsel van behoorlijke rechtspleging dan met zich meebrengt dat het belang van de waarheidsvinding en de belangen van de overige bij de procedure betrokken partijen tegen de belangen van de getuige die anoniem wil verklaren afgewogen moeten worden.

Het belang van het anoniem horen van een getuige zou volgens de rechter gerechtvaardigd zijn als de getuige bedreigt wordt, vrees heeft voor zijn leven of sociaal economische schade voor hem en zijn gezin.

4.8 Uit voornoemde (strafrecht) uitspraken volgt de conclusie dat er een nadere motivering vereist is voor het gebruik, danwel toestaan van anonieme *getuigenverklaringen* als bewijsmiddel voor een rechterlijke beslissing.

De betrouwbaarheid en toelaatbaarheid van anonieme getuigen moet daarbij beoordeeld worden en moet het belang van de getuige om anoniem te blijven afgewogen worden tegen de belangen van de overige betrokkenen en het belang van de waarheidsvinding.

De anonieme getuigenverklaringen moet ook controleerbaar zijn en steun vinden in andere documenten, danwel de feiten en begeleidende omstandigheden van het geval.

Nb.: voor het gebruik van informatie afkomstig van een anonieme informant geldt een veel lichter en ander toetsingsstramien (zie ook punt 1.12-1.14hiervoren).

(Voorlopige) onderzoeksresultaten

4.9 In het kader van het onderhavig onderzoek heeft de ombudsman tien (10) informanten gehoord, die informanten wensen niet dat hun identiteit wordt prijsgegeven.

De informanten zijn zoals gemeld bevreesd voor represailles vanwege de Gev-Min terwijl bij hen ook de vaste overtuiging leeft dat zij geen bescherming van de Minister van Algemene Zaken hoeven te verwachten aangezien die Minister Wiels steeds beschermt.

De informanten menen en concluderen dat de Minister van Algemene Zaken de misslagen van de Gev-Min, om politieke redenen, steeds weer afdekt vanwege bestaande partij politieke verbanden en verhoudingen.

Voor deze informanten geldt voorts dat zij herhaaldelijk hebben ervaren hoe de Gev-Min omgaat met medewerkers en derden die haar niet welgevallig zijn. Voor hen staat vast dat de Gev-Min onaantastbaar is nu zelfs op de bevindingen in het SOAB rapport van oktober 2014, die genoegzaam aantonen dat de Gev-Min de comptabiliteitsvoorschriften herhaaldelijk heeft geschonden, geen gevolgen hebben gehad voor de Gev-Min.

De Minister van Algemene Zaken heeft zelfs publiekelijk verklaard dat de Gevolmachtigde Minister op haar post zal blijven.

- 4.10 In deze geldt ook dat er in Nederland geen vakbond (ABVO of BTG) bestaat die de onderhavige ambtenaren en arbeidscontracten in bescherming kan nemen tegen de Gev-Min en de haar voortdurende beschermende Minister van Algemene Zaken.

Het, potentieel als onoirbair handelen te kwalificeren, de ombudsman in rechte betrekken (in het verre Nederland) van de Gev-Min onttrekt zich aldus veelal van het zicht van op Curacao gevestigde, controlerende, instanties.

Die situatie werd via de klokkenluiders doorbroken.

De informanten hechten (waarschuwend) waarde aan de wijze waarop drs. Berkhouwer de dienst heeft moeten verlaten, de wijze waarop de heer Burke (het hoofd van de ondersteunende diensten, zie het bij productie 5 overgelegd organogram van het Curacao Huis) is gedemoveerd naar het Archief, de wijze waarop de plaatsvervangende Gev-Min wordt vernederd, de wijze waarop drs. Phillips (de nieuwe directeur van het Kabinet) werd bejegend en naar een mindere positie in Parijs werd heen gezonden, de wijze waarop de voormalige Gev-Min (R.M. Pieters) in rechte werd betrokken (en ook nog op kosten werd gejaagd terwijl het hem opeisbaar toekomstende niet wordt betaald) en tot slot de aannemer die in ongenade viel bij de Gev-Min.

- 4.11 De informanten zijn ofwel werkzaam bij de Gev-Min, danwel als zakenrelatie verbonden aan het Curacao Huis in Nederland.

Er zijn ook twee (2) Kamerleden geweest die a titre personel verklaarden omtrent hun (negatieve) ervaringen met de Gev-Min en derhalve niet namens de Tweede Kamer.

Alle informanten zijn ten kantore van de Nationale Ombudsman in Nederland met de ondersteuning van de door laatstgenoemde ter beschikking gestelde juristen gehoord.

- 4.12 Er wordt ook opgemerkt dat een groot gedeelte van de verklaringen van de anonieme informanten die zijn opgenomen in de Nota van Voorlopige Bevindingen van de ombudsman betrekking blijken te hebben op de interne organisatie en functies in het Curacao Huis en de grote ontevredenheid bij werknemers van het Curacao Huis. Dit alles als gevolg van beslissingen en handelen van de Gevolmachtigde Minister.

- 4.13 De ombudsman heeft aan zowel de Minister van Algemene Zaken alsook aan de Gev-Min en laatstelijk ook aan haar raadsman (**productie 13**) gemeld dat de Nota van Voorlopige

Bevinding vooral op de door de ombudsman ontvangen documenten en uit de openbare bronnen afkomstige informatie en bescheiden is gestoeld.

- 4.14 De door de informanten aangeleverde informatie en hun verklaringen van hetgeen zij hebben waargenomen of ter ore kwam wijkt (zoals gezegd) niet af van hetgeen zeker ook uit de, verifieerbare, documenten volgt.

Aan het vorengaande doet ook niet af dat zowel de Minister van Algemene Zaken, alsook de Gev-Min geen gevolg hebben gegeven aan het verkrijgen tot overlegging van concreet door de ombudsman aangegeven documenten.

De meeste van die documenten zijn namelijk toch via andere kanalen door de ombudsman achterhaald terwijl die achtergehouden documenten doen vrezen dat deze de Gev-Min niet conveniëren.

- 4.15 Met de voor handen gekomen documenten is het voor de ombudsman alleszins mogelijk geworden om de Nota van Voorlopige Bevindingen op te stellen en (omdat noch de Minister van Algemene Zaken, noch de Gev-Min daarop alhoewel het ampele gelegenheid werd gegeven) definitief gemaakt is.

Het rapport is gereed om aan de Staten te worden overhandigd, daarin zijn de, processuele, commentaren van de gemachtigde van de Gev-Min verwerkt.

5. Het onderhavig kortgeding

- 5.1 In casu komt Wiels niet op als Gev-Min maar als privé persoon, dit roept processuele vragen op die volgens de ombudsman een ontvankelijkheidsvraagstuk oproepen.

Wiels heeft, zoals hiervoren gemeld, in haar functie van Gev-Min, alhoewel de wet haar daartoe verplicht, bepaaldelijk geen gevolg gegeven aan haar verlangde afgifte van de haar specifiek aangeduide documenten en informatie, althans antwoorden op aan de gestelde vragen.

Als Gev-Min heeft zij ook haar verplichtingen jegens de ombudsman verzaakt en heeft zij, op momenten, ook verifieerbaar onjuiste, danwel onvolledige of zelfs misleidende geantwoord op de haar door de ombudsman gestelde vragen.

De ombudsman heeft aldus, naar het oordeel van de ombudsman, haar recht op weerwoord op de Nota van Voorlopige Bevindingen verspeeld door niet tijdig (niet in de eerste termijn en ook daarna niet in de haar vergunde verlengde termijn) verder te reageren na haar reeds omstandige antwoorden in haar brief van 11 mei 2015.

5.2 Waar Wiels stelt in casu dat zij nu als privé persoon wordt benadeeld (een onrechtmatige daad) zal zij die stelling moeten substantiëren nu zij in haar functie van Gev-Min, ressorterende onder de Minister van Algemene Zaken, voorwerp van onderzoek is.

5.3 Wiels zal anders gezegd moeten substantiëren waarom zij in privé, doordat de ombudsman gebruikmakende van de discretionaire bevoegdheden anonieme informanten heeft gehoord en Wiels niet in de gelegenheid wordt gesteld om deze informanten ook zelf te horen, op onrechtmatige wijze in haar rechten wordt benadeeld.

Dit geldt ook voor de documenten waarnaar door de Ombudsman is verwezen (en notabene) waarvan zij Wiels niet ontkent dat zij deze (qualitate qua) toch al in haar bezit heeft danwel zij met de specifieke vindplaats is bekend gemaakt.

Het feit dat de Minister van Algemene Zaken en de Gev-Min zekere documenten voor de ombudsman hebben achtergehouden kan ook bezwaarlijk door Wiels als argument worden gebruikt om nu met droge ogen te gaan beweren dat zij daardoor in haar rechte is beknot.

5.4 Aan het vorengaande doet ook niet af dat de Minister van Algemene Zaken de afgifte van de verzochte documenten, in vereniging met Wiels, heeft geweigerd, beiden zich daarbij (volstrekt ten onrechte) beroepende op "privacy" bescherming van de personen waarop die documenten betrekking hebben.

Het wekt dan ook geen enkele bevreemding op dat Wiels heel graag wil weten wie de informanten zijn geweest om daarmee de verbinding naar de door de ombudsman bij de voorlopige bevinding geduide (voor wiels onwelgevallige) documenten te kunnen leggen.

5.5 Het blijft in deze ook vermeldenswaardig dat de ombudsman in de berichtgeving aan de Minister van Algemene Zaken en ook de Gev-Min uitdrukkelijk vermeldt dat de voorlopige bevindingen vooral gebaseerd zijn op onderzoek van de door haar zelf achterhaalde documenten.

Dit geldt ook voor de haar door derden (naastde anonieme informanten) verstrekte bescheiden.

De bevindingen zijn immers niet zozeer op de begeleidende verklaringen gebaseerd, doch op verifieerbare (openbare en bij de overheid rustende documenten) bronnen en bescheiden.

Het blijft in deze ook saillant dat de Gev-Min (zie haar reactie in de brief van 11 mei 2015, **productie 13**) in staat blijkt om inhoudelijk en ook uitgebreid te reageren op de verklaringen van de informanten en de Nota van Voorlopige Bevindingen.

Het feit dat er anonieme informanten zijn gehoord en de ombudsman niet alle van de Gev-Min, noch de Minister van Algemene Zaken verlangde documenten ontving heeft de Gev-Min dus evidentelijk niet in gehinderd of beperkt in haar op 11 mei 2015 ingezonden verweer.

5.6 De stelling die de raadsman van Wiels als zou Wiels in haar verdediging zijn beperkt door de voor anoniem gehouden informanten gaat dan ook om die reden niet op.

Tot slot in dit verband

5.7 De door de Minister van Algemene Zaken en de Gev-Min achtergehouden stukken zijn geduid, desondanks de tegenwerking van de voornoemde functionarissen toch nog achterhaalde stukken zijn ook geduid terwijl de vindplaatsen aan de Gev-Min en mr. Van Rijn zijn doorgegeven en (als het gaat om aan openbare bronnen ontleende bescheiden, de vindplaatsen op het internet, danwel zich reeds in het onder de Gev-Min rustend archief bevinden), zie **productie 14** "documenten behorende bij kortgeding Wiels / Ombudsman".

5.8 De overige geduide documenten zijn immers ook aanwezig in de onder de Gev-Min rustende dossiers waardoor zij ook op grond van haar feitelijk bezit en kennis van die documenten op de voorlopige bevindingen van de ombudsman kan reageren.

Dat verweer kan door haar ook (al de daartoe meest gereede partij die uit het archief kan putten worden) gesubstantieerd volgen door haar overlegging van die stukken en zeer zeker als de Gev-Min meent dat die stukken getuigen van haar (wel) integer handelen.

5.9 Het gaat hierbij bepaaldelijk om:

- De indienstnemingsbesluiten van de door de Gev-Min bij haar aantreden aangetrokken (nieuwe) medewerkers;
- De RvM beslissingen die de voornoemde indienstneming bekrachtigden;
- Het verweer van de Gev-Min terzake de kwesties rondom haar ter discussie gesteld curriculum vitae, en met name de (beweerdelijke) afronding van haar (HBO) opleiding aan de Haagse Hogeschool en de (beweerdelijk) bij de ABN-Amro Bank uitgeoefende hoge (leidinggevende) functie;
- De uitleg van de Gev-Min over het tussen haar en drs. M. Berkhouwer ontstaan geschil;
- De verklaring van de Gev-Min terzake het incident met de journalist Dick Drayer;

- De bescheiden terzake de toegangszegging van de heer Burke tot de financiële afdeling en de daarbij gevolgde procedure, dit naar aanleiding van demotie van deze staf functionaris van het Curacao Huis naar het archief;
- De stukken terzake de aanstonds gebrouilleerde verhouding met de plaatsvervangende Gev-Min (de heer Candelaria) en de daarbij ten detrimente van die plaatsvervangende Gev-Min uitgevoerde acties terzake de dienstauto, de werkplek en het negeren van de plaatsvervangende Gev-Min, ook al in de gevallen van belet en ontstentenis van de Gev-Min;
- De arbeidsovereenkomst met de dochter van de Gev-Min;
- De correspondentie met de aannemer, de heer Pablo.

5.10 Wiels kan nadat zij er niet in is geslaagd om de verlangde stukken uit de handen van de ombudsman te houden nu niet in kortgeding proberen haar positie te beschermen met de stelling dat zij in haar rechten zou zijn geschaad doordat zekere stukken niet aan haar zijn overgelegd. Men kan toch niet op het eigen falen een beroep doen om schending van rechten te betogen?

Wiels kan ook het eigen falen bij de verstrekking van bij haar gevorderde documenten niet aanwenden om het definitief worden van het rapport zoveel en zolang mogelijk tegen te houden.

Evenmin kan Wiels reputatieschade aanvoeren. Volgens vaste jurisprudentie kunnen politici en bestuurders een groter incasseringsvermogen hebben wanneer kritiek op hen wordt geuit.

6. De verdere observaties bij het kortgeding

6.1 Als gevolg van de vorderingen van Wiels doen zich evenwel de volgende rechtsvragen voor:

- de onderzoeksbevoegdheid van de ombudsman;
- de staatsrechtelijke positie van de Gev-Min;
- ontvankelijkheid;
- is er sprake van een onrechtmatige daad van de ombudsman jegens de Gev-Min doordat de namen van de informanten niet aan haar worden bekend gemaakt en er een aantal documenten niet kunnen worden overgelegd.

6.2 Wiels (al is het voorwaardelijk) heeft ook het Land Curacao gedagvaard, alhoewel zij reeds ook aanstonds erkend dat het Land niet de verantwoordelijkheid draagt voor het onderzoek dat door de Ombudsman in het kader van de wettelijke regelingen wordt uitgevoerd.

Evenzeer stelt Wiels, zonder enige nadere onderbouwing, ook al (ten onrechte) dat het Land de privaatrechtelijke risico's en aansprakelijkheid van de werkzaamheden van de Ombudsman zou dragen.

6.3 De onderzoeksbevoegdheid en de discretionaire bevoegdheden van de ombudsman kwam hiervoren reeds omstandig aan de orde (§ 1 en 2).

De redengeving van het onderzoek volgt uit § 4.

In § 3 is aangegeven waarom de Gev-Min voorwerp van het onderzoek is geworden.

De rechtsontwikkeling terzake anonieme informanten, klokkenluiders en relevantie van het aldus verzameld onderzoeksmateriaal kwam in § 1.4 e.v., § 1.6 e.v. en § 4.5 e.v. aan de orde.

Er resten aldus nog de volgende kwesties.

Ontvankelijkheid ?

6.4 Vooropgesteld moet worden dat het instituut van de ombudsman als Hoog College van Staat, een op zichzelf staand orgaan is van de Staat. Dit Instituut is qua positie en bevoegdheden verankerd in de Staatsregeling van Curacao. Dit betekent dat (voor zover de ombudsman in rechte zou kunnen worden betrokken) wegens vermeend onrechtmatig handelen dat in beginsel wordt gezien vanuit artikel 6:162 BW in samenhang met de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur.

De overheid en daardoor ook de ombudsman heeft een zekere mate van beleidsvrijheid bij het inrichten van het onderzoek en het waarderen van onderzoeksmateriaal. Dit bepaalt ook de beantwoording van de vraag naar de ontvankelijkheid en de marginale toetsing.

6.5 Het is evenwel de vraag of Wiels in deze optredende op persoonlijke titel tegen het onderhavige ombudsman onderzoek kan ageren, en zeker ook in de (eind) fase waarin dit onderzoek zich thans bevindt en met name nu Wiels geen gebruik heeft gemaakt van de voor haar verlengde reactie termijnen (artikel 18 juncto 25 van de wet).

Er is Wiels bericht (zie **productie 15**) dat er is overgegaan tot het opstellen van het eindrapport.

De ombudsman meent dat Wiels niet ontvankelijk moet worden verklaard, doch richt zich hierbij ook op het oordeel van het Gerecht.

Onrechtmatige daad

6.6 Ingevolge het BW moet er cumulatief voldaan worden aan de onderstaande criteria, wil er sprake zijn van onrechtmatig (overheids) handelen.

- een inbreuk deed op een recht;
- handelt of nalaat te handelen in strijd met een wettelijke plicht;
- en
- ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt

zal er in beginsel sprake kunnen zijn van een onrechtmatige daad, als de overheid haar discretionaire bevoegdheden mocht hebben overschreden danwel er rechtvaardigingsgronden voor dat handelen bestaan. Uiteraard is er ook de beoordeling aan de hand van relativiteitscriterium.

Voornoemde aspecten zijn reeds, in materiele zin, hiervoren en omstandig aan de orde gebracht bij het horen van de anonieme getuigen en de documenten verantwoordingen.

6.7 De ombudsman betwist evenwel ten stelligste dat zij zich:

- door het anoniem horen van informanten danwel;
- bij het vergaren van bescheiden, het overleggen daarvan aan de Gev-Min en het duiden van de aan haar voorlopige bevindingen ten grondslag documenten
- onrechtmatig jegens de Gev-Min of Wiels (op persoonlijke titel agerende) heeft gedragen.

6.8 Er is ook geen enkele wet overtreden.

Wiels laat vooral ook na aan te geven welke wet, die haar in deze ombudsman controle zou beschermen, is overtreden.

6.9 Er is ook geen inbreuk gevolgd op enig aan Wiels toekomend recht.

Artikel 6 EVRM is zeker niet overtreden door het horen van de anonieme informanten (er ware beter te spreken van klokkenluiders) die zich tot de ombudsman hebben gewend en haar documenten ter onderbouwing van hun observaties en ervaringen hebben verstrekt.

Het is zeker ook zorgvuldig dat de ombudsman de beoordeelde documenten, waarvan zij zich in de Nota van Voorlopige Bevindingen heeft bediend, aan de Gev-Min heeft overgelegd danwel de vindplaatsen van die bescheiden expliciet aan haar heeft genoemd.

6.10 Voor wat betreft het criterium van "*hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt*" kan niet blootweg gesteld worden dat de ombudsman dit beginsel zou hebben geschonden.

De ombudsman is "*dominus litis*" in de onderzoeksprocedure en heeft hierbij binnen de grenzen van de Lv. ombudsman gehandeld en rechtmatig gebruik gemaakt van de beoordelingsruimte en de beleidsvrijheid bij het onderzoek en het horen van de klokkenluiders.

6.11 Wil er dan ook sprake zijn van onrechtmatigheid, dan zal er sprake moeten zijn van evident, grove, onzorgvuldigheden die in alle redelijkheid niet getolereerd zouden kunnen worden van het instituut van de ombudsman.

Onrechtmatigheid doet zich, zoals gezegd, in casu echter niet voor.

6.12 Zelfs als er onbehoorlijkheid of zelfs onrechtmatigheid zou bestaan, uitdrukkelijk quod non, dan is het echter nog steeds de vraag of de gang naar de rechter als een juridisch juist alternatief moet worden beschouwd bij het adresseren daarvan gezien de plaats van de ombudsman in relatie tot de staten.

De omvang van het onderzoek door de voorzieningsrechter is een verder ook punt van discussie.

De ombudsman neemt immers in eerste en enige instantie de beslissing tot onderzoek uit eigen beweging terwijl in dit onderhavig geval de Minister van Algemene Zaken de (voornaamste) adressant is van het door de ombudsman uitgevoerd en te rapporteren onderzoeksresultaat.

6.13 De gang naar de rechter kan derhalve een premature vorm van toezicht worden, indien de rechter zou oordelen over de onderzoekshandelingen van de ombudsman terwijl de adressant van het onderzoek (de Minister van Algemene Zaken en de onder hem ressorterende Gev-Min) niet en zeker niet tijdig en ook al inhoudelijk gereageerd heeft op de Nota van Voorlopige Bevindingen.

Dit verwijt geldt dus zeker ook voor de Gev-Min.

6.14 Voor het geval deze gang naar de rechter terecht wordt geoordeeld en UEA anders gezegd rechtsingang verleend dan zal de rechter zich uiterst terughoudend dienen op te stellen gezien de bepalingen van de Staatsregeling en de onderhavige (organieke) LvO en de daarin vervatte onderzoeksbevoegdheden van de ombudsman en de daaruit voortvloeiende beoordelings- en beslismomenten.

6.15 Het mag ook duidelijk zijn dat Wiels met het onderhavig kortgeding slechts poogt om een haar ongewillig ombudsman rapport en de daarin verwerkte documenten (die naar het zich laat aanzien haar niet integer handelen openbaren) tracht tegen te houden en het uitbrengen van het eindrapport op alle manieren probeert te obstrueren.

Wiels maakt hierbij misbruik van het procesrecht, dit klemt omdat zij willens en wetens geen gebruik heeft gemaakt van de voor haar verruimde mogelijkheden om op haar eigen verklaring en de voormalige bevindingen te reageren.

7. Tot slot en concluderende naar aanleiding van het kortgeding verzoekschrift

7.1 Primair: tot de niet ontvankelijkheid

althans,

7.2 Subsidier: tot afwijzing van de afwijzing van de respectievelijke vordering.

- 1) De namen van de informanten hoeven niet te worden onthuld aan Wiels;
- 2) Wiels heeft er geen recht op om de informanten zelf te horen of te doen horen;
- 3) De Ombudsman heeft omstandig in de nota verwezen naar de documenten die de grondslag vormen van haar onderzoek. De ombudsman heeft op 16 juni de betrokken documenten overgelegd waaruit blijkt dat deze documenten allen bekend zijn aan de Gev-Min. De Gev-Min heeft deze documenten hetzij ondertekend danwel instructie gegeven om deze documenten op te stellen of zelf correspondentie over deze documenten gevoerd.
- 4) De ombudsman heeft geen bewijsplicht om te rechtvaardigen waarom zij de identiteit van de informanten niet wenst te onthullen;
- 5) De ombudsman is niet verplicht om informanten onder ede te horen, net zomin als zij verplicht is om getuigen onder ede te horen;
- 6) De documenten waarvan de ombudsman zich heeft bediend zijn aan Wiels overhandigd;
- 7) Wiels heeft genoeg tijd gehad om te reageren op de Nota van Voorlopige Bevindingen en eerder ook al op het concept verslag van haar verklaring;
- 8) De ombudsman kan niet worden verboden om haar rapport aan de Staten, de Minister van Algemene Zaken en de Gev-Min aan te bieden.

8. Met de eindconclusie

8.1 Kortom: niet ontvankelijkheid, althans tot afwijzing van de vorderingen, kosten rechtens.

De gemachtigde,

M.F. Bonapart

